

ĐỀ CƯƠNG THI TUYỂN SAU ĐẠI HỌC **MÔN CƠ BẢN: TRIẾT HỌC**

(Cho các ngành không chuyên thuộc khối ngành khoa học xã hội - nhân văn)

NỘI DUNG

1. Vấn đề cơ bản của triết học và các trường phái triết học chủ yếu trong lịch sử

- Định nghĩa vấn đề cơ bản của triết học
- Nội dung của vấn đề cơ bản của triết học
- Các trường phái triết học chủ yếu trong lịch sử

2. Phạm trù vật chất

- Quan niệm của chủ nghĩa duy vật trước Mác về vật chất
- Định nghĩa vật chất của V.I. Lênin: phương pháp định nghĩa, nội dung và ý nghĩa của định nghĩa
- Phân loại vật chất theo cấu trúc và theo trình độ tổ chức

3. Phạm trù vận động

- Khái niệm vận động, mâu thuẫn của vận động
- Vận động là phương thức tồn tại của vật chất
- Phân loại vận động, vận động và đứng im

4. Phạm trù ý thức

- Nguồn gốc của ý thức: nguồn gốc tự nhiên và nguồn gốc xã hội
- Bản chất của ý thức: tính phản ánh; tính năng động, sáng tạo; tính lịch sử xã hội
- Kết cấu cơ bản của ý thức: tình cảm, tri thức, ý chí

5. Quan hệ vật chất - ý thức và ý nghĩa phương pháp luận

- Vật chất quyết định ý thức: những căn cứ và ý nghĩa phương pháp luận
- Tính tích cực, năng động, sáng tạo và sự tác động trở lại của ý thức đối với đời sống vật chất của con người, ý nghĩa phương pháp luận

6. Các nguyên lý cơ bản của phép biện chứng duy vật

- Nội dung và ý nghĩa phương pháp luận của nguyên lý về mối liên hệ phổ biến
- Nội dung và ý nghĩa phương pháp luận của nguyên lý về sự phát triển

7. Các quy luật của phép biện chứng duy vật

- Vị trí, vai trò, nội dung và ý nghĩa phương pháp luận của quy luật chuyển hóa những thay đổi về lượng thành những thay đổi về chất và ngược lại
- Vị trí, vai trò, nội dung và ý nghĩa phương pháp luận quy luật thống nhất và đấu tranh của các mặt đối lập
- Vị trí, vai trò, nội dung và ý nghĩa phương pháp luận của quy luật phủ định của phủ định.

8. Các phạm trù cơ bản của phép biện chứng duy vật

- Cái riêng và cái chung: khái niệm; mối quan hệ biện chứng; ý nghĩa phương pháp luận
- Nguyên nhân và kết quả: khái niệm; mối quan hệ biện chứng; ý nghĩa phương pháp luận
- Tất nhiên và ngẫu nhiên: khái niệm; mối quan hệ biện chứng; ý nghĩa phương pháp luận
- Nội dung và hình thức: khái niệm; mối quan hệ biện chứng; ý nghĩa phương pháp luận
- Bản chất và hiện tượng: khái niệm; mối quan hệ biện chứng; ý nghĩa phương pháp luận
- Khả năng và hiện thực: khái niệm; mối quan hệ biện chứng; ý nghĩa phương pháp luận

9. Lý luận nhận thức của chủ nghĩa duy vật biện chứng

- Bản chất của nhận thức: tính phản ánh; tính biện chứng; quan hệ chủ thể và khách thể trong quá trình nhận thức
- Khái niệm, bản chất và các hình thức cơ bản của thực tiễn; vai trò của thực tiễn đối với nhận thức
- Con đường biện chứng của sự nhận thức chân lý: nhận thức cảm tính, nhận thức lý tính và thực tiễn trong quá trình nhận thức chân lý
- Vấn đề chân lý trong lý luận nhận thức: khái niệm và các tính chất cơ bản của chân lý; tiêu chuẩn của chân lý

10. Sản xuất vật chất và phương thức sản xuất

- Khái niệm sản xuất vật chất, các yếu tố cơ bản để tiến hành một quá trình sản xuất vật chất
- Khái niệm và bản chất của phương thức sản xuất
- Kết cấu của phương thức sản xuất: lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất
- Vai trò của phương thức sản xuất đối với sự tồn tại, phát triển xã hội

11. Quy luật quan hệ sản xuất phù hợp với trình độ phát triển của lực lượng sản xuất

- Khái niệm "trình độ của lực lượng sản xuất"
- Quan hệ sản xuất hình thành, biến đổi và phát triển dưới ảnh hưởng quyết định của lực lượng sản xuất
- Vai trò và sự tác động trở lại của quan hệ sản xuất đối với sự tồn tại, phát triển của lực lượng sản xuất
- Sự vận dụng qui luật trong thực tiễn xã hội Việt Nam hiện nay

12. Biện chứng của cơ sở hạ tầng và kiến trúc thượng tầng trong sự phát triển xã hội

- Khái niệm và kết cấu của cơ sở hạ tầng
- Khái niệm và kết cấu của kiến trúc thượng tầng
- Mối quan hệ biện chứng giữa cơ sở hạ tầng và kiến trúc thượng tầng
- Sự vận dụng mối quan hệ biện chứng giữa cơ sở hạ tầng và kiến trúc thượng tầng trong thực tiễn xã hội Việt Nam hiện nay

13. Phạm trù hình thái kinh tế - xã hội

- Khái niệm và kết cấu của hình thái kinh tế - xã hội.
- Tại sao nói sự phát triển của hình thái kinh tế - xã hội là một quá trình lịch sử tự nhiên
- Giá trị lý luận và thực tiễn của học thuyết hình thái kinh tế - xã hội

14. Vấn đề giai cấp

- Khái niệm về giai cấp: các quan niệm về giai cấp và định nghĩa của V.I. Lênin về giai cấp
- Nguồn gốc và kết cấu giai cấp
- Khái niệm và vai trò của đấu tranh giai cấp trong lịch sử xã hội

15. Vấn đề về nhà nước

- Quan niệm chung về nhà nước
- Nguồn gốc của nhà nước
- Bản chất, đặc trưng và chức năng của nhà nước

15. Quan điểm duy vật lịch sử về con người và cơ cấu chủ thể của tiến trình lịch sử

- Khái niệm con người và bản chất của con người
- Khái niệm về cá nhân và xã hội, quan hệ biện chứng giữa cá nhân và xã hội
- Khái niệm, vai trò của quần chúng nhân dân và vĩ nhân - lãnh tụ trong lịch sử

16. Biện chứng của tồn tại xã hội và ý thức xã hội

- Khái niệm, kết cấu và đặc trưng của tồn tại xã hội
- Khái niệm, kết cấu và đặc trưng của ý thức xã hội
- Tồn tại xã hội quyết định ý thức xã hội: nội dung và ý nghĩa phương pháp luận
- Tính độc lập tương đối và sự tác động trở lại của ý thức xã hội đối với tồn tại xã

hội: nội dung và ý nghĩa phương pháp luận

TÀI LIỆU ÔN TẬP

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2006), *Giáo trình triết học Mác-Lênin* (Dùng cho các trường đại học, cao đẳng), Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội
2. Hội đồng Trung ương chỉ đạo biên soạn Giáo trình quốc gia các môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh (1999), *Giáo trình triết học Mác - Lênin*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội
3. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (1994), *Giáo trình triết học Mác - Lênin* (chương trình cao cấp)
4. Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI, VII, VIII, IX, X